

WBUDOWANE INSTRUMENTY POCHODNE W MSR/MSSF – ZMIANY**Streszczenie**

Wśród instrumentów finansowych można wyróżnić trzy podstawowe grupy: instrumenty pierwotne, instrumenty pochodne i instrumenty wbudowane. Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego instrumentu, który zawiera umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym. Powoduje on, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnego instrumentu pochodnego. Tym samym, część przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana na podstawie stopy procentowej, ceny towaru, kursu waluty, indeksu cen lub stóp. Zgodnie z MSSF 7 z 2006 r. podmiot ocenia, czy wbudowany instrument pochodny należy oddzielić od umowy zasadniczej i ujmować jako instrument pochodny w momencie, gdy jednostka ta staje się po raz pierwszy stroną umowy. Niedozwolone jest dokonywanie późniejszych ponownych ocen, chyba że do warunków umowy wprowadzana jest zmiana w znaczący sposób modyfikująca przepływy środków pieniężnych, które w przeciwnym razie byłyby wymagane zgodnie z umową. Zmiany z 2008 r. dotyczą obowiązkowej oceny wbudowanych instrumentów pochodnych po reklasyfikacji składnika aktywów finansowych. Jeżeli nie można wiarygodnie wycenić wartości godziwej instrumentu pochodnego, który należałoby odłączyć, wówczas hybrydowy składnik aktywów finansowych pozostaje w całości w kategorii instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy. Zgodnie ze zmianami w 2010 r. wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się oddzielnie od umowy zasadniczej, gdy nie są ściśle powiązane z tą umową. W nowym MSSF9 zniesiono wymóg wydzielenia wbudowanych instrumentów pochodnych od podstawowego instrumentu finansowego. Kontrakt hybrydowy będzie w całości klasyfikowany według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej. Większość kontraktów hybrydowych, gdzie kontrakt podstawowy jest aktywem finansowym, będzie wyceniana w całości według wartości godziwej.

Summary

Among financial instruments can be divided into three main groups: primary instruments, derivatives and embedded derivatives. An embedded derivative is a component of a hybrid instrument that contains the host contract is not a derivative. It causes part of the cash flow coming from the combined instrument to vary in a way similar to the flow associated with independent original derivative. At the same time this tool makes it part of the cash flow arising from the main contract is modified based on the interest rate, commodity price, exchange rate, index of prices or rates. In accordance with IFRS 7, 2006, an entity shall assess whether an embedded derivative is separated from the main contract and accounted for as a derivative when the entity becomes the first party to the contract. It is not allowed to make subsequent re-assessment, unless the term of the agreement allows for a change that significantly modifies the cash flow that would otherwise be required under the contract. Changes from 2008, relate to the mandatory assessment of embedded derivatives on the reclassification of a financial asset. If you can not reliably measure the fair value of a derivative instrument, which should be disconnected, then the hybrid financial asset remains in its entirety in the category of financial instruments measured at fair value through profit or loss. According to the changes in 2010, embedded derivatives are recognized separately from the main contract when it is not closely related to the contract. IFRS 9 abolishes the requirement of separation of embedded derivatives from the primary financial instrument. The Hybrid Contract will be entirely classified at amortized cost or fair value. Most of the hybrid contracts, where the contract is the primary financial asset will be valued in its entirety at fair value.

Słowa kluczowe: instrument finansowy, wbudowany instrument pochodny, wycena instrumentów wbudowanych, modyfikacja przepływów pieniężnych.

Key words: financial instrument, an embedded derivative, the valuation of embedded derivatives, modified cash flows.

Wstęp

Obrót instrumentami finansowymi, konieczność ich wyceny i prezentacji w sprawozdawczości finansowej jest już na dobre wpisany w rzeczywistość gospodarczą naszego kraju i co najważniejsze - to wyznacznik rozwoju i nowoczesności. Tym samym rachunkowość instrumentów finansowych staje się najpopularniejszą częścią nowoczesnej rachunkowości. Obecnie rynki finansowe oferują dużą gamę instrumentów finansowych. Należą do nich m.in. instrumenty pochodne, których cena bezpośrednio lub pośrednio zależy od wartości tzw. instrumentu bazowego, podstawowego i instrumenty złożone posiadające wbudowany instrument finansowy. W ostatnich latach obserwuje się zmiany w obrębie przepisów dotyczących instrumentów wbudowanych. Są one istotne ze względu na ujęcie ewidencyjne i sprawozdawcze.

Ogólna charakterystyka instrumentów finansowych

Instrumenty finansowe są to umowy, które powodują powstanie aktywów finansowych u jednej jednostki i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej jednostki. Instrumentami finansowymi są środki pieniężne, środki awista, depozyty, papiery komercyjne – krótkoterminowe skrypty dłużne imienne i na okaziciela – weksle, obligacje, należności z tytułu pożyczek, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe z perspektywy zarówno posiadacza, jak i emitenta - inwestycje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć, zobowiązania zabezpieczone hipoteką, umowy odkupu i pakiety sekurytyzowanych wierzytelności, instrumenty pochodne - w tym opcje, prawa, warranty, kontrakty terminowe, swapy itp.¹

Wyróżnia się następujące kategorie instrumentów finansowych:

- a) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie składniki wyceniane w ten sposób przy początkowym ujęciu oraz składniki sklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu,
- b) inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- c) pożyczki i należności,
- d) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,

---

¹ MSR 32.

- e) zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie wyceniane w ten sposób przy początkowym ujęciu oraz składniki sklasyfikowane jako przeznaczone do obrotu,
- f) zobowiązań finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie.

Wśród instrumentów finansowych można wyróżnić trzy podstawowe grupy: instrumenty pierwotne, instrumenty pochodne i instrumenty wbudowane.

Instrumenty pierwotne są to środki pieniężne, depozyty, papiery komercyjne, należności z tytułu pożyczek, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe itp.

Zgodnie z MSR 39 **instrument pochodny** jest to instrument finansowy lub inny kontrakt spełniający trzy warunki:

- 1) jego wartość zmienia się wraz ze zmianą określonej stopy procentowej, ceny instrumentu finansowego, ceny towaru, kursu walutowego, indeksu ceny lub stóp, ratingu kredytowego lub indeksu kredytowego, czy też innej zmiennej przy założeniu, że w przypadku zmiennej nie finansowej, zmienna ta nie jest specyficzna dla strony kontraktu,
- 2) nie wymaga żadnej początkowej inwestycji netto lub wymaga początkowej inwestycji netto mniejszej niż dla innych rodzajów kontraktów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych,
- 3) jego rozliczenie nastąpi w przyszłości².

W MSR 39 wyjaśniono, że **wbudowany instrument pochodny** jest składnikiem hybrydowego instrumentu, który zawiera umowę zasadniczą niebędącą instrumentem pochodnym. Powoduje on, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnego instrumentu pochodnego. Wbudowany instrument powoduje, że część przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej jest modyfikowana na podstawie stopy procentowej, ceny towaru, kursu waluty, indeksu cen lub stóp³.

Przykładem złożonych instrumentów finansowych, posiadających wbudowane instrumenty finansowe, są umowy kredytowe, w których należne kwoty są indeksowane (np. w zależności od kursu wymiany waluty obcej, wskaźnika inflacji), opcje wcześniejszego wykupu dłużnego instrumentu finansowego czy też zwykle umowy najmu lub dzierżawy denominowane w walucie obcej. W takich sytuacjach umowa zasadnicza (w podanych

---

² MSR 39, s. 456-457.

³ MSR 39, par. 10.

przykładach wartość nominalna kredytu podlegającego spłacie lub ustalona kwota czynszu z tytułu najmu) ulega zmianie, adekwatnie do zmian kursu waluty lub wskaźnika inflacji⁴.

W MSR/MSSF oraz Ustawie o rachunkowości zaznaczono, iż w niektórych sytuacjach jednostka powinna wyodrębnić i wycenić w księgach rachunkowych wbudowany instrument finansowy. Na podstawie tych postanowień należy wyodrębnić wbudowany instrument finansowy od umowy zasadniczej i ujmować go osobno w sprawozdaniu finansowym, jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- zawarta umowa, będąca instrumentem finansowym, nie jest zaliczana do aktywów przeznaczonych do obrotu lub dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania są odnoszone do przychodów lub kosztów finansowych okresu sprawozdawczego;
- charakter wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związanego nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi;
- możliwe jest wiarygodne ustalenie wartości godziwej wbudowanego instrumentu pochodnego.

Wydzielenie instrumentu pochodnego z umowy powoduje, że umowa zasadnicza ujmowana będzie tak jakby przepływy pieniężne z nią związane nie były modyfikowane. Przykładowo, dla umowy handlowej podpisanej w walucie obcej z wbudowanym terminowym kontraktem walutowym (tzw. forwardem), po wydzieleniu instrumentu pochodnego w postaci tego forwardu, ujmemy w księgach rachunkowych umowę zasadniczą według kursu forward z dnia zawarcia umowy dla daty płatności i jej wartość nie będzie już zmieniana. Zmiany kursu walutowego będą znajdowały odzwierciedlenie w zmianie wartości godziwej wydzielonego instrumentu pochodnego⁵.

Przepisy MSSF 7 z 2006 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) ze stycznia 2006 r. podmiot ocenia, czy wbudowany instrument pochodny należy oddzielić od umowy zasadniczej i ujmować jako instrument pochodny w momencie, gdy jednostka ta staje się po raz pierwszy stroną umowy. Niedozwolone jest dokonywanie późniejszych ponownych ocen, chyba że do warunków

---

⁴ A. Helin, *Jak rozliczać wbudowane instrumenty finansowe*, „Gazeta Prawna” z 22 września 2007 r. http://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/1786.jak_rozliczac_wbudowane_instrumenty_finance.html

⁵ *Ibidem*.

umowy wprowadzana jest zmiana w znaczący sposób modyfikująca przepływy środków pieniężnych, które w przeciwnym razie byłyby wymagane zgodnie z umową. W takim przypadku istnieje obowiązek dokonania ponownej oceny. Jednostka ustala, czy modyfikacja przepływów pieniężnych jest znacząca, biorąc pod uwagę stopień, w jakim zmieniają się oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne powiązane z wbudowanym instrumentem pochodnym, umową zasadniczą bądź obydwoma tymi elementami, a także czy zmiana ta jest znacząca w odniesieniu do oczekiwanych uprzednio przepływów pieniężnych wynikających z umowy.

Jednostka stosująca MSSF po raz pierwszy ocenia, czy wbudowany instrument pochodny należy oddzielić od umowy zasadniczej i ujmować jako instrument pochodny, opierając się na warunkach obowiązujących w dniu, w którym jednostka ta stała się po raz pierwszy stroną umowy, lub w dniu, w którym wymagana jest ponowna ocena, w zależności od tego, która z tych dwóch dat jest późniejsza.

Jednostka stosowała niniejszą interpretację do okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 czerwca 2006 r. lub później⁶.

Zmiany w MSSF 7 z 2008 r. i zmiany interpretacji z 2009 r.

W grudniu 2008 r. RMSR opublikowała zmiany dotyczące wbudowanych instrumentów pochodnych. Proponuje się obowiązkową ocenę wbudowanych instrumentów pochodnych po reklasyfikacji składnika aktywów finansowych z kategorii instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Oceny należy dokonać na podstawie okoliczności, które występowały, gdy jednostka stała się stroną umowy. Ponadto, jeżeli wartości godziwej instrumentu pochodnego, który należałoby odłączyć, nie można wiarygodnie wycenić, Rada zaproponowała, aby w takim przypadku hybrydowy (łączony) składnik aktywów finansowych pozostawał w całości w kategorii instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy⁷.

---

⁶ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1329/2006 z dnia 8 września 2006 r., zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1725/2003, przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do interpretacji 8 i 9 Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC).

⁷ *Aktualności MSSF*, nr 70, styczeń 2009.

Zgodnie z interpretacją KIMSF 9 z 30 listopada 2009 r. jednostka ocenia, czy wbudowany instrument pochodny należy oddzielić od umowy zasadniczej i ujmować jako instrument pochodny w momencie, gdy jednostka ta staje się po raz pierwszy stroną umowy.

Niedozwolone jest dokonywanie późniejszych ponownych ocen, chyba że:

- do warunków umowy wprowadzana jest zmiana w znaczący sposób modyfikująca przepływy środków pieniężnych,
- następuje przeklasyfikowanie składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, w których to przypadkach istnieje obowiązek dokonania ponownej oceny.

Jednostka ustala, czy modyfikacja przepływów pieniężnych jest znacząca, biorąc pod uwagę stopień, w jakim zmieniają się oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne powiązane z wbudowanym instrumentem pochodnym, umową zasadniczą bądź obydwoma tymi elementami, a także czy zmiana ta jest znacząca w odniesieniu do oczekiwanych uprzednio przepływów pieniężnych wynikających z umowy.

Ocenę tego, czy wbudowany instrument pochodny należy oddzielić od umowy zasadniczej i ujmować jako instrument pochodny w związku z przeklasyfikowaniem składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, przeprowadza się na podstawie okoliczności, które istniały na datę późniejszą spośród:

- (a) kiedy jednostka staje się po raz pierwszy stroną umowy;
- (b) kiedy następuje zmiana warunków umowy, w znaczący sposób modyfikująca przepływy środków pieniężnych, które w przeciwnym razie byłyby wymagane zgodnie z umową;
- (c) gdy umowa jest traktowana jak gdyby nie była wyceniana w wartości godziwej, a zmiany jej wartości godziwej ujmowane są w rachunku wyników. Jeżeli jednostka nie jest w stanie przeprowadzić tej oceny, hybrydową (łącną) umowę nadal klasyfikuje się jako w całości wycenianą w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Jednostka stosuje te zmiany w odniesieniu do rocznych okresów kończących się 30 czerwca 2009 r. i później.

Jeżeli jednostka jest zobowiązana do oddzielenia wbudowanego instrumentu pochodnego od umowy zasadniczej, ale nie jest w stanie oddzielnie wycenić takiego wbudowanego instrumentu pochodnego, bądź to w momencie jego nabycia, bądź na koniec kolejnych okresów sprawozdawczych, to wyznacza całą hybrydową (łącną) umowę jak umowę wycenianą według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Jeżeli jednostka nie jest w stanie oddzielnie wycenić wbudowanego instrumentu pochodnego, który powinien zostać wydzielony w związku z przeklasyfikowaniem hybrydowej (łączonej) umowy z kategorii instrumentów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy; przeklasyfikowanie takie nie jest dozwolone. W takich okolicznościach hybrydową (złożoną) umowę nadal klasyfikuje się jako w całości wycenianą w wartości godziwej przez wynik finansowy⁸.

Zmiany z 2010 r. i projekt MSSF 9 w sprawie instrumentów wbudowanych

Zgodnie z Rozporządzenie Komisji (UE) nr 243/2010 z dnia 23 marca 2010 r. wbudowane instrumenty pochodne ujmują się oddzielnie od umowy zasadniczej, gdy opcja kupna, opcja sprzedaży lub opcja przedpłaty wbudowana w zasadniczą umowę o dług lub w zasadniczą umowę ubezpieczeniową nie jest ściśle powiązana z umową zasadniczą, chyba że:

- 1) cena wykonania opcji jest w przybliżeniu na każdy dzień wykonania równa wartości zamortyzowanego kosztu zasadniczego instrumentu dłużnego lub wartości bilansowej zasadniczej umowy ubezpieczeniowej,
- 2) cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zamiennego instrumentu dłużnego.

Interpretacja KIMSF 9 *Ponowna ocena wbudowanych instrumentów pochodnych* nie ma zastosowania do wbudowanych instrumentów pochodnych nabytych w wyniku:

- a) połączenia jednostek,
- b) połączenia jednostek lub przedsiębiorstw znajdujących się pod wspólną kontrolą,

---

⁸ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1171/2009 z dnia 30 listopada 2009 r., zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008, przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do interpretacji Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF) 9 oraz Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 39.

c) powołania wspólnego przedsięwzięcia zgodnie z definicją w MSR 31 *Udziały we wspólnych przedsięwzięciach* lub ich możliwej ponownej oceny na dzień przejęcia⁹.

Nowy standard **MSSF 9** znosi wymóg wydzielenia wbudowanych instrumentów pochodnych od podstawowego instrumentu finansowego. Wymaga on, aby kontrakt hybrydowy był w całości klasyfikowany według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej. Większość wbudowanych instrumentów pochodnych wprowadza zmienność przepływów pieniężnych. Nie jest to zgodne z założeniem, że umowne przepływy pieniężne związane z danym instrumentem obejmują wyłącznie płatności kapitału i odsetek. Większość kontraktów hybrydowych, gdzie kontrakt podstawowy jest aktywem finansowym, będzie więc wyceniana w całości według wartości godziwej¹⁰.

Przykład postępowania w odniesieniu do umowy zawierającej instrument wbudowany

Założmy, że podmiot zagraniczny X zawiera z polskim podmiotem transportowym Y umowę z dnia 13.11.2008 r. Przewożone będą wyroby gotowe wytworzone przez podmiot X.

Warunki umowy są następujące:

- wykonanie usługi po 15 lutego 2009 r.,
- cena usługi 600 000 euro przeliczane na PLN po średnim kursie walutowym ogłoszonym przez NBP w dniu 15 lutego 2009 r.,
- faktura wystawiona w walucie polskiej.

Kursy walutowe EUR/PL w dniach, które są istotne ze względu na wycenę, ujęcie i prezentację, zostały ujęte w tabeli 1.

Tabela 1. Przykładowe kursy walutowe w dniu wyceny instrumentów

Data	Kurs EUR/PLN spot	Kurs terminowy EUR/PLN dla daty 15 lutego 2009
13.11.2008 r.	3,90	4,00
31.12.2008 r.	4,10	4,30
15.02.2009 r.	4,50	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.money.pl/pieniadze/kurs/eur.978.html>

⁹ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 243/2010 z dnia 23 marca 2010 r., zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008, przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zmian do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

¹⁰ www.pwc.com/pl_PL/pl/aktualnosci-mssf/ifrs_news_80-pol.pdf

Analizę przeprowadzono z punktu widzenia podmiotu X. Na dzień zawarcia umowy należy wyodrębnić umowę zasadniczą i instrument wbudowany (kontrakt forward sprzedaży waluty).

Wycena i ujęcie tej transakcji będzie następujące (w tys. PLN):

- Kwota nominalna wbudowanego w umowę kontraktu walutowego – dzień zawarcia umowy: 600 tys. EUR po kursie 4,00 daje **2400**;
- Wycena kontraktu forward w dniu 12 grudnia 2008 r. – wartość godziwa:
(4,00 – 4,30) x 600 = **-180** są to koszty finansowe;
- Wycena kontraktu na dzień ustalenia ceny usługi: (4,00 – 4,50) x 600 = **- 300**;
Odniesienie spadku wartości godziwej instrumentu o 120 tys. zł na wynik finansowy jako koszt finansowy;
- Otrzymanie faktury za usługę, rozliczenie instrumentu wbudowanego:

Wartość faktury	2700 (4,5 x 600)
Wartość usługi wynikającej z umowy zasadniczej	2400
Zmiana wartości godziwej wydzielonego instrumentu	300

W sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia ujawniony zostaje wydzielony z umowy kontrakt walutowy jako *Inne krótkoterminowe zobowiązania finansowe* (jako saldo dwóch kont:

- aktywa finansowe, wbudowane instrumenty pochodne,
- zobowiązania finansowe, wbudowane instrumenty pochodne).

Zmiany wartości kontraktu będą odniesione na wynik finansowy jako przychody finansowe w rachunku zysków i strat, a także będą zamieszczone w pozycji *Aktualizacja wartości inwestycji* w kwocie **300**.

Skutki wydzielenia umowy zasadniczej i kontraktu forward są następujące:

- Koszt usługi transportowej 2400 tys. zł.
- Koszty finansowe wynikające z ryzyka zmiany kursu walutowego 300 tys. zł.

Jeżeli zastosuje się nowy standard **MSSF 9**, który znosi wymóg wydzielenia wbudowanych instrumentów pochodnych od podstawowego instrumentu finansowego, a wycena jego zazwyczaj będzie dokonywana w wartości godziwej, wówczas:

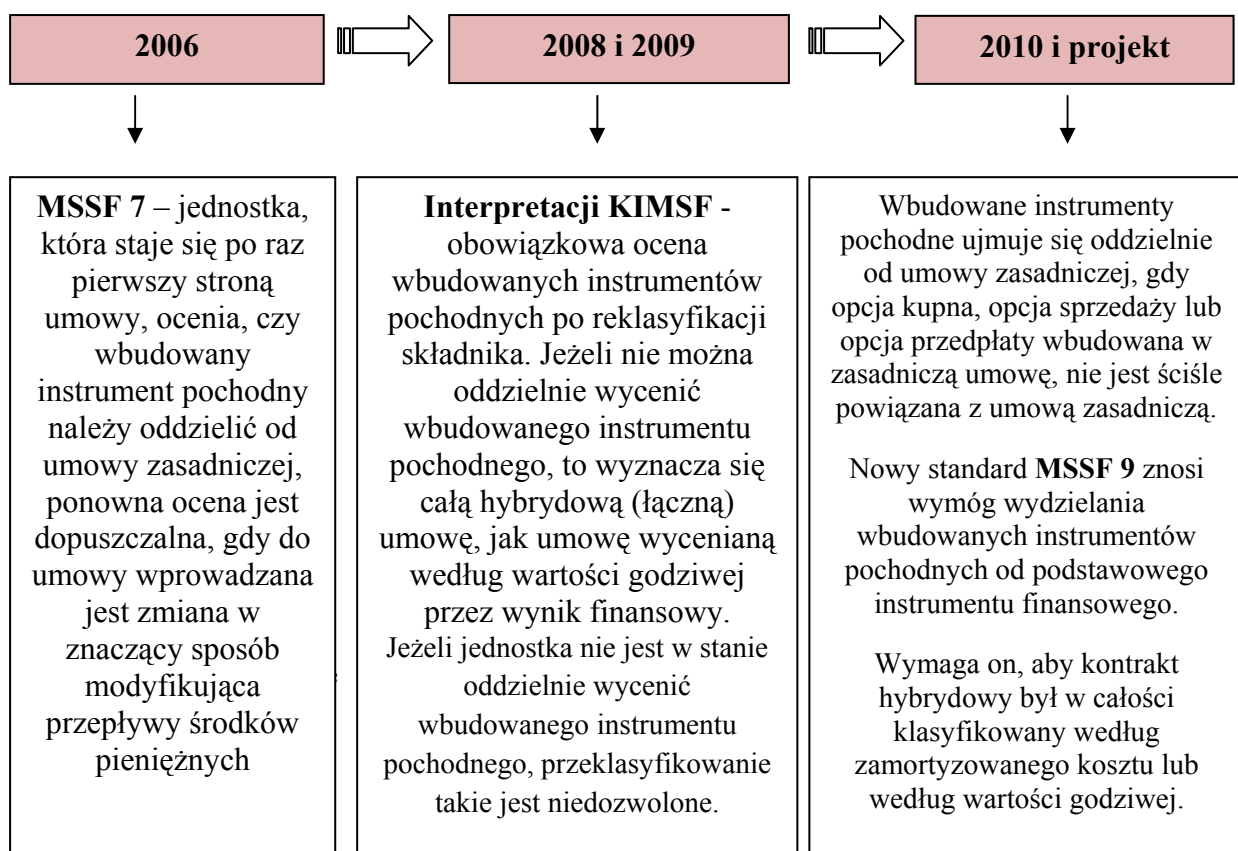
- Koszt usługi transportowej 2400 tys. zł;
- Wycena na dzień bilansowy całego kontraktu 2580 tys. zł;
- Wycena całego kontraktu na dzień wykonania usługi - 2700 tys. zł.

Oczywiście różnice w wycenie również będą odniesione na koszty finansowe. Cały instrument będzie prezentowany w pasywach bilansu jako zobowiązanie finansowe (do czasu jego uregulowania).

Podsumowanie

Zmiany w zakresie instrumentów wbudowanych dotyczą uproszczenia kwalifikacji i prezentacji i zostały przedstawione na rys. 1.

Rys. 1. Kierunek zmian przepisów międzynarodowych w sprawie instrumentów wbudowanych

Literatura

1. *Aktualności MSSF*, nr 70, styczeń 2009.
2. *Międzynarodowe Standardy Rachunkowości z 2001 r.*
3. *Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej 2004*, tom 1 i 2 (kompletny tekst MSSF obowiązujący na dzień 31 marca 2004 r.), International Accounting Standard Committee Foundation, London 2004.
4. MSR/MSSF 2009.

5. Helin A., *Jak rozliczać wbudowane instrumenty finansowe*, „Gazeta Prawna” z 22 września 2007 r.
6. Jaruga A.A., Frenzel M., Ignatowski R., Kabalski P., *Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej – kluczowe zagadnienia i rozwiązania praktyczne*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2006.
7. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1171/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008, przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do interpretacji Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF) 9 oraz Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR) 39.
8. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 243/2010 z dnia 23 marca 2010 r., zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1126/2008, przyjmujące określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zmian do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.
9. www.pwc.com/pl_PL/pl/aktualnosci-mssf/ifrs_news_80-pol.pdf
10. [www.podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/1786,
jak_rozliczac_wbudowane_instrumenty_finansowe.htm](http://www.podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/1786_jak_rozliczac_wbudowane_instrumenty_finansowe.htm)
11. <http://www.money.pl/pieniadze/kurs/eur,978.html>

Publikacje Autorki

1. Referat pt.: *Kierunki zmian polityki rachunkowości w oparciu o Międzynarodowe Standardy Rachunkowości*, zamieszczony w materiałach Konferencji Naukowej Biegłych Rewidentów „Perspektywy rozwoju rachunkowości i rewizji finansowej” (s. 60) - Wrocław 1999 r. - wygłoszony w grudniu 1999 r. na Akademii Ekonomicznej.
2. Artykuł pt.: *MSR I Prezentacja sprawozdań finansowych*, zamieszczony w pracy „Harmonizacja Rachunkowości”, pod redakcją prof. D. Misińskiej i prof. M. Kwiecień, Akademia Ekonomiczna, Wrocław 2000, s. 106.
3. Referat pt.: *Miejsce rezerw w międzynarodowych i polskich normach* (s. 89), zamieszczony w Materiałach Konferencji Naukowej w Świnoujściu nt. „Rachunkowość w nowoczesnej gospodarce” (18-19 maja 2000 r.).

4. Artykuł pt.: *Charakterystyka rezerw i ich miejsce w bilansie*, opublikowany w „Zeszytach Teoretycznych Rachunkowości”, Zeszyt Specjalny nr 56, wyd. SK w Polsce, Warszawa 2000, s. 90 - zreferowany we wrześniu 2000 r. na Konferencji Katedr Rachunkowości w Spale.

5. Referat pt.: *Wpływ zmian sprawozdawczości finansowej na zarządzanie polskimi jednostkami gospodarczymi po roku 2000*, zamieszczony w Internecie: <http://www.wspiz.edu.pl> przez organizatorów Szkoły Letniej „Warszawa 2000” - Forum Młodych Badaczy i Organizatorów. Wydano streszczenie referatów „Polska w Europie 2000 - Polskie Nauki o Zarządzaniu wobec wyzwań XXI wieku”.

6. Artykuł pt.: *Zasada ostrożności w zarządzaniu ryzykiem kredytowym banku* (recenzja pozytywna), zamieszczony w „Zeszytach Teoretycznych Rachunkowości”, wyd. SK w Polsce, Warszawa 2000, tom 1 (57), s. 15.

7. Artykuł pt.: *Charakterystyka i znaczenie rezerw tworzonych przez banki* (recenzja pozytywna z dnia 10.10.2000 r.), zamieszczony w nr 8 „Bankowości i Finansów” - Prace Naukowe AE.

8. Referat pt.: *MSR 12 - podatek dochodowy i przepisy krajowe w sprawie odroczonego podatku dochodowego*, przygotowany na Konferencję Biegłych Rewidentów „Rachunkowość i audyting na przełomie wieków”, Wrocław 2000, zamieszczony w materiałach konferencyjnych, s. 45 (zreferowany).

9. Referat pt.: *Ryzyko a potrzeba tworzenia rezerw*, przygotowany na Ogólnopolskie Seminarium Doktorskie Rachunkowości i Finansów w Gdańsku w 2001 r., zamieszczony w materiałach konferencyjnych, wyd. WSR I F, Sopot 2001, s. 39. Referat został wygłoszony.

10. Artykuł pt.: *Ujawnianie rezerw w rachunkowości według standardów międzynarodowych, regionalnych i krajowych*, przygotowany na Zjazd Katedr Rachunkowości w Krakowie, opublikowany w Zeszytach Teoretycznych Rachunkowości, tom 4 (60), numer specjalny, wyd. SK w Polsce, Warszawa 2001, s. 34. Referat został wygłoszony.

11. Referat pt.: *Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów w świetle rezerw bilansowych tworzonych w koszty*, przygotowany na doroczną Konferencję Biegłych Rewidentów, która odbyła się 6 grudnia 2001 r., zamieszczony w Pracach Naukowych Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 929 pt.: *Rachunkowość i rewizja u progu 2002 roku*, s. 49.

12. Artykuł pt.: *Ciche rezerwy z punktu widzenia zasad rachunkowości*, przyjęty do nr 9 „Bankowości i Finansów”, s. 85 (recenzja pozytywna - październik/listopad 2001 r.).
13. Artykuł pt.: *Rezerwy na świadczenia emerytalne i pochodne oraz rezerwy na restrukturyzację w polskim prawie bilansowym i MSR*, przekazany na konferencję w Międzyzdrojach w dniach 27-29 maja 2002 r., zamieszczony w opracowaniu wydanym przez Uniwersytet Szczeciński - Katedra Rachunkowości, Akademię Rolniczą - Katedra Finansów i Rachunkowości pt.: *Rachunkowość w zarządzaniu jednostkami gospodarczymi*, s. 61.
14. Referat pt.: *Aktualizacja (obniżenie wartości) majątku według MSR i znowelizowanej ustawy o rachunkowości*, zamieszczony w opracowaniu pt.: *Rachunkowość wobec procesów globalizacji*, wydanym przez Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2002, s. 158.
15. Artykuł pt.: *Rezerwy celowe jako koszt uzyskania przychodów*, napisany do specjalnego wydania „Prawa Bankowego” nr 6, czerwiec 2002.
16. Artykuł pt.: *Ryzyko a rezerwy jednostek gospodarczych*, zamieszczony w „Pracach Naukowych Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu” nr 965, pt. *Zarządzanie finansami firm - teoria i praktyka*, Wrocław 2002, s. 563, przygotowany na konferencję w Łądku Zdroju (26-28 maja 2002 r.), organizowaną przez Katedrę Zarządzania Finansami Przedsiębiorstwa AE we Wrocławiu.
17. Artykuł pt.: *Wpływ decydentów i kontroli na tworzenie rezerw*, opublikowany w „Monitorze Rachunkowości i Finansów” nr 9/2007.
18. Artykuł pt.: *Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego - MSR i przepisy krajowe*, opublikowany w „Monitorze Rachunkowości i Finansów” nr 7/2009.
19. Artykuł pt.: *Ciche rezerwy w kontekście zasad rachunkowości* zamieszczony w pracy pod redakcją Ireny Sobańskiej i Anny Szychty, wyd. UŁ, Łódź 2007, s. 301.
20. Artykuł pt.: *Polityka tworzenia i rozwiązywania rezerw w jednostkach gospodarczych*, przekazany w 2009 r. do „Ekonomii” nr 17, wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2010.
21. Artykuł pt.: *Dyskonto w rachunkowości przedsiębiorstw* przygotowany na III Konferencję Naukową z cyklu Forum Młodych Menedżerów pt.: *Zarządzanie potencjałem małych i*

średnich przedsiębiorstw przez Koło Naukowe „Ludzie - Biznes - Technologie”, działające przy Katedrze Systemów Zarządzania Politechniki Łódzkiej w dniach 14-15 maja 2010 r. Recenzja pozytywna - przyjęto do publikacji. Zamieszczony w pracy zbiorowej pod redakcją Marka Matejuna i Macieja Szczepańczyka, pt.: *Aktualne problemy zarządzania małymi i średnimi przedsiębiorstwami*, wyd. Politechniki Łódzkiej, Łódź 2010.

22. Artykuł pt.: *Zmiany w MSR 39 i MSSF 7 odpowiedzią na kryzys*, przygotowany na Międzynarodową Konferencję organizowaną w dniach 22-23 kwietnia 2010 r. przez INE, WPAiE, UW. Artykuł wygłoszony został publicznie 23.04.2010 r.

23. Artykuł pt.: *Polityka rachunkowości a wartość przedsiębiorstwa*, przesłany 3 maja 2010 r. na X Międzynarodową Konferencję Naukową pt.: *Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa*, organizowaną w Międzyzdrojach 17-19 czerwca 2010 r. przez Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, zamieszczony w „Zeszytach Naukowych” nr 636 pt.: *Koszt kapitału i źródła finansowania przedsiębiorstw*, s. 273.

24. Artykuł pt.: *Model dochodowy wyceny aktywów i pasywów w rachunkowości przedsiębiorstw*, przesłany 3 maja 2010 na X Międzynarodową Konferencję Naukową pt.: *Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa*, organizowaną w Międzyzdrojach 17-19 czerwca 2010 r. przez Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego opublikowany w „Zeszytach Naukowych” nr 635 pt.: *Zarządzanie wartością przedsiębiorstwa w warunkach kryzysu*, s. 451.

25. Artykuł pt.: *Zmiany regulacji (krajowych i międzynarodowych) dotyczących instrumentów finansowych*, przekazany na konferencję naukową pt.: *Ekonomia instytucjonalna wobec nowych zjawisk gospodarczych i społecznych*, organizowaną pod honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu prof. zw. dr. hab. Bogusława Fiedora w dniach 31.03.-1.04.2011 r. w UE we Wrocławiu.

26. Artykuł pt.: *Wpływ rezerw na wartość przedsiębiorstwa*, przekazany na VI Międzynarodową Konferencję z cyklu *Contemporary Issues in Economy* pt. *After the Crisis?* w 2011 r. na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

27. Artykuł pt.: *Ryzyko instrumentów finansowych* przekazany na VI Międzynarodową Konferencję z cyklu *Contemporary Issues in Economy pt. After the Crisis?* w 2011 r. na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

28. Artykuł pt.: *Rachunkowość kreatywna i polityka rachunkowości a zarządzanie przedsiębiorstwem* przekazany na I Międzynarodową Konferencję Naukową „W stronę profesjonalnego konsultingu” pt.: „Międzynarodowy Konsulting w dobie kryzysu” organizowaną przez Katedrę Metod Organizacji i Zarządzania oraz Studenckie Koło Naukowe Konsultingu Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

29. Artykuł pt.: *Przepływy, wyniki i podstawa opodatkowania - podobieństwa i różnice* przekazany do Wrocławskiego Biuletynu Gospodarczego nr 42/2011 pt.: „Problemy zarządzania”, s. 9.

30. Artykuł pt.: *Cele długoterminowych decyzji finansowych* przekazany do „Ekonomii” 18, wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego.

31. Artykuł pt.: *Kierunki zmian MSR/MSSF w zakresie instrumentów finansowych* przekazany do „Ekonomii” 19, wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego.

32. Artykuł pt.: *Zastosowanie metod statystycznych i ekonometrycznych w analizie wrażliwości zysku* przekazany na IX Konferencję Naukową nt. „Statystyka i jej zastosowania w analizach społeczno-ekonomicznych w świetle integracji i globalizacji gospodarek” - organizowanej w Łodzi w dniach 30-31 maja przez Uniwersytet Łódzki Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny - Instytut Statystyki i Demografii - Katedrę Statystyki Ekonomicznej i Społecznej.

33. Artykuł pt.: *Wykorzystanie metod statystycznych i ekonometrycznych w analizie portfela papierów wartościowych* przekazany na IX Konferencję Naukową nt. „Statystyka i jej zastosowania w analizach społeczno-ekonomicznych w świetle integracji i globalizacji gospodarek” - organizowanej w Łodzi w dniach 30-31 maja przez Uniwersytet Łódzki Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny - Instytut Statystyki i Demografii - Katedrę Statystyki Ekonomicznej i Społecznej.

O autorce

Jolanta Gadawska jest obecnie adiunktem w Instytucie Nauk Ekonomicznych, Wydziału Prawa Administracji i Ekonomii na Uniwersytecie Wrocławskim. W 2002 r. ukończyła studia doktoranckie na Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu i obroniła pracę doktorską nt. „Znaczenia rezerw w funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych”. Obszar obecnych zainteresowań związany jest z badaniem i oceną ryzyka instrumentów finansowych, badaniem wpływu różnych czynników na wartość przedsiębiorstwa i na jego wartość dodaną oraz wykorzystania metod statystycznych i ekonometrycznych w analizie portfelowej oraz w ocenie ryzyka instrumentów finansowych.

Kontakt e-mail: j.gadawska@prawo.uni.wroc.pl